

İnternetin Girişimciliği Kapsamında Değişen Enformasyon Siteleri Üzerine Bir Değerlendirme

Ozan YILDIRIM

Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi
Basın ve Yayın Bölümü, Eskişehir

Emrah BAŞER

Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Eskişehir

Özet

Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimiyle paralel olarak oluşan enformasyon toplumu, gündelik yaşamın her alanını etkilemiştir. Bu alanlardan birisi de girişimcilik olmuştur. Özellikle, internet teknolojilerinin her alanda kullanılması, girişimciliğin de değişmesini sağlamıştır. Günümüzde internet aracılığıyla sadece ürün ve hizmet değil, enformasyon da pazarlanmaktadır. Web 2.0 teknolojilerinin sağladığı fırsatlar, enformasyon sunumunu ileri bir hale getirmiştir.

Bu çalışmada, Türkiye’de faaliyet gösteren ve oldukça popüler olan; Wikipedia’nın Türkiye uzantısı olan Vikipedi, internet sözlükleri (ekşisözlük ve uludağsözlük) ve farklı konseptte kurulan haber siteleri (onedio ve zaytung) betimsel olarak incelenmiştir. Bu çalışmanın genel amacı, değişen ve güç geçtikçe gelişen teknolojinin gündelik ve toplumsal yaşamda ne gibi etkilerinin olduğunu tartışmaktır. Çalışmanın özel amacı ise, internet girişimciliği kapsamında değişen enformasyon sağlayan web siteleri üzerine bir değerlendirme yapmaktır.

Anahtar sözcükler: Girişimcilik, internet girişimciliği, enformasyon toplumu, web 2.0 teknolojileri.

An Evaluation of Changing Information Sites Within the Scope of Internet Entrepreneurship

Abstract

The information society occurs in parallel with the development of new communications technology, which has affected every aspect of everyday life. This area has been one of entrepreneurship. In particular, the use of Internet technology in all

areas led to a change in entrepreneurship. Today, not only products and services are marketed via the Internet but also information. The opportunities provided by Web 2.0 technologies have made a clearer presentation of the information.

In this study, which is done in Turkey and is quite popular, Vikipedi; Turkey extension of Wikipedia; online dictionaries (ekşisözlük and uludağsözlük); and established different news sites (onedio and zaytung) were analyzed descriptively. The overall objective of this study is to evaluate their impact as daily and social life changes power technology. The specific objective of the study is to make an assessment of the changing entrepreneurial context of Internet information transmission sites.

Key words: Entrepreneurship, Internet entrepreneurship, information society, web 2.0 technologies

Giriş

Son yıllarda, bilgi ve iletişim teknolojilerinde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler, gündelik yaşamın her alanında kendisini göstermekte ve toplumsal yaşamı da önemli ölçüde etkilemektedir.

İçerisinde bulunduğumuz çağ, birçok akademisyen ve düşünür tarafından “bilgi çağı” olarak tanımlanmaktadır. İnternet ise, bilgi çağının en önemli dönüştürücü gücüdür. İletişim ve bilişim devrimi, bilgi toplumunun ortaya çıkmasına neden olurken; pek çok klasik kavram da internet ile eşleşmiştir. Bu eşleşmeler zoraki eşleşmeler değildir. Çünkü internet gündelik yaşamın her alanında etkin olmaktadır. İnternet teknolojileri, klasik bir kavram olan girişimciliği de etkilemiştir. Günümüzde “internet girişimciliği” kavramı tartışılmaktadır. İletişim teknolojilerinin sağladığı hız, ucuzluk ve güven pazarlama stratejileriyle birleştiğinde, dünya çapında işletmelerin kârlılığını arttırmaktadır. Bu bağlamda kurulan her internet sitesinin de bir işletme olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ticaret ve iş ilişkilerinde elektronik ortamların ve özellikle internet teknolojilerinin kullanılmasıyla; mevcut iş imkânları büyümektedir. Pazarlanan ürünlerin satışı daha kolaylaşmış; reklam, ürün tanıtımı, satış öncesi-sonrası destek ve benzeri kanallar tamamen elektronik ortamda daha efektif kullanılabilir hale gelmiştir. İnternet ve e-ticaret sadece mevcut işletmelere fırsatlar sunmamakta, iş kurmak isteyen yeni girişimcilere de büyük fırsatlar yaratmaktadır. Günümüzde, internet üzerinden sadece ürün değil; hizmet, bilgi, mizahi öğeleri sunup, pazarlamak da önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnternet teknolojileri, bireylere girişimcilik anlamında önemli fırsatlar sunmaktadır. Özellikle, enformasyon aktarımı internet aracılığıyla çok farklı boyutlarda kendisini göstermektedir. Bilgi toplumunda enformasyon; üretilen, dağıtılan ve satılan bir unsur olmuştur. Ayrıca, değeri de oldukça artmıştır. Enformasyona sahip olmak, aynı zamanda güce de sahip olmak anlamına gelmektedir. Türkiye’de enformasyonu farklı şekilde aktaran siteler bulunmaktadır. Bunlar Wikipedia’nın Türkiye uzantısı olan Vikipedi, sözlükler (ekşisözlük ve uludağsözlük) ve farklı konseptte kurulan haber siteleri (Onedio ve Zaytung) olarak değerlendirilebilir. Bu siteler, Türkiye genelinde önemli tıklanma oranlarına sahip olan sitelerdir.¹ Ayrıca siteler aldıkları reklamlardan önemli miktarda gelir elde etmektedirler. Sitelerin kuruluş biçimleri ve gelişimi; enformasyon sitelerinin de, internet girişimciliği kapsamında değiştiğinin bir göstergesidir.

Sözü edilen vurgu noktalarından hareketle, bu çalışmanın sorunsalı; internet girişimciliğinin, enformasyon aktaran sitelere nasıl etki ettiği ve bu sitelerin ortaya çıkışından günümüze nasıl geliştiğini tartışmaktır.

Bu çalışmanın genel amacı ise, değişen ve güç geçtikçe gelişen teknolojinin gündelik ve toplumsal yaşamda ne gibi etkilerinin olduğunu tartışmaktır. Çalışmanın özel amacı ise, internet girişimciliği kapsamında değişen enformasyon aktarım siteleri üzerine bir değerlendirme yapmaktır.

Çalışmada yöntem olarak, betimleyici analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda, kuramsal bölümde öncelikli olarak girişimcilik ve internet girişimciliğinin tarihsel gelişimi ile yeni teknolojilerle birlikte değişen enformasyonun anlamı irdelenmiştir. Çözümleme bölümünde ise, Türkiye’de faaliyet gösteren ve farklı biçimlerde enformasyonu internet ortamında yayımlayan siteler üzerine bir değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışmanın sınırlılığı; vikipedi, ekşisözlük, uludağsözlük, onedio.com ve zaytung internet siteleridir.

Kuramsal Çerçeve

---

¹Sitelerin tıklanma oranları çalışmanın çözümleme bölümünde ayrıntılı şekilde belirtilmiştir.

Çalışmanın kuramsal bölümünde, öncelikli olarak girişimcilik ve internet girişimciliği kavramları üzerinde durulmuştur. Buradaki amaç, kapitalist sistemin başlangıcından itibaren ortaya çıkan ve geleneksel bir kavram olarak sayılabilecek girişimciliğin, internet teknolojilerinin gelişimiyle birlikte nasıl değiştiğini irdelemektir. İkinci bölümde ise, internet teknolojilerinin gelişimi ile yeni teknolojiler bağlamında değişen enformasyonun anlamı tartışılmıştır. Ayrıca, farklı türde enformasyon aktarımı yapan sitelerle, internet girişimciliği arasındaki bağlantı kurulmuştur.

Girişimcilikten, İnternet Girişimciliğine Evrilen Süreç

Küreselleşen dünyada, ekonomik rekabet gün geçtikçe daha yoğun şekilde yaşanmaya devam etmektedir. Gelişen teknolojilerle birlikte, rekabetin boyutu hem kurumlar arası, hem de bireyler arası sürmektedir. Bu nedenden dolayı, girişimcilik kavramı son yıllarda daha fazla tartışılır olmuştur. Bilgi teknolojilerinin en üst seviyeye çıktığı günümüzde; kurumsal ve bireysel girişimcilik, ekonomik verimlilik için önemli bir hale gelmiştir.

Girişimcilik kavramı, temel olarak iktisadi bir çerçeve içerisinde ele alınmaktadır. İktisadi açıdan girişimci, arz ve talebi yönlendiren, pazar arayan kişi; girişimcilik ise, daha çok kaynakları ekonomik olarak seferber etme, harekete geçirme faaliyeti olarak anlaşılmaktadır (Aytaç, 2006: 141). Eşdeyişle girişimcilik, küçük bir sermaye ile daha kârlı olabilecek bir iş yaratma süreci olarak da ifade edilebilir.

Girişimcilik (entrepreneurship) kavramının bugünkü anlamda kullanılması, kapitalist üretim tarzının egemen hale gelmesiyle ilişkilidir. Kavramın iktisat literatürüne girişi 19. ve 20.yüzyıllarda başlamaktadır. Babtiste Say'e göre girişimci kavramı, bütün üretim faktörlerini bir araya getirerek kıymetli olduğu sanılan bir malı üreten ve elde edeceği kâr için riski göze alan kişidir. Say'ın girişimci tanımı, risk üstlenme ile yöneticilik kabiliyetinin her ikisine birden sahip olma esasına dayanmaktadır (Binks and Vale, 1990: 119). Girişimcilikte başarılı olabilmek için; risklere göre hareket edip, yönetim faaliyetlerini etkin şekilde sürdürebilmek oldukça önemlidir.

Girişimcilik teorisine önemli katkılarda bulunan Hisrich ve Peters (2001:9)'e göre de girişimci; emek, hammadde ve diğer varlıkları daha büyük değer/ımkân yaratacak şekilde bir araya getiren kişidir. Girişimci, aynı zamanda, değişiklik, yenilik

ve yeni bir düzenin yaratıcısıdır. Bu çerçevede girişimcilik ise, yeterli emek ve zaman ayırarak, mali, fiziksel ve sosyal riskleri göze alarak, parasal ödüller, kişisel tatmin ve bağımsızlık elde ederek yeni bir değer yaratma süreci olarak görülmektedir.

Girişimcilik disiplinler arası bir konu olarak değerlendirilmelidir. Her disiplinin kendine özgü girişimcilik tanımları vardır. Girişimci, değerlerini fazlalaştırmak için kaynakları, işgücü, malzeme ve diğer varlıkları bir araya getirerek onlardan bileşimler oluşturan ve aynı zamanda değişiklik, yenilik ve yeni bir düzen getiren kişidir. Girişimci, genelde bir şey elde etmede veya bir amaca ulaşmada deneyim sahibi olma, başarıya ya da başkalarının denetiminden kaçma gibi güçlere maruz kalan kişi olarak da değerlendirilebilir. Ayrıca girişimci, bir tehdit ve saldırgan bir rakip gibi algılanırken; bir tedarik kaynağı ve bir müşteri olarak da görülebilmektedir (Gürol, 2000: 26-27).

Günümüzde teknolojinin ilerlemesi, pek çok sistemin teknolojik süreçlerle iç içe geçmesine neden olmuştur. Geleneksel anlamdaki girişimcilik de yeni teknolojilerden etkilenmeye başlamıştır. Özellikle internet ve internet araçları, girişimciler için önemli bir mecra haline gelmiştir.

Girişimciler, çevresel trendler ve değişimlerin yarattığı fırsatları izlemek durumundadırlar. Bireysel düzeyde olduğu gibi, ulusal anlamda da girişimcilik çok önemlidir. Girişimcilik, ekonomik büyüme ve kalkınmanın temel taşı oluştururken; yenilik ve yaratıcılığı da teşvik etmektedir. İnternet temelli teknolojilerin gelişmesi neticesinde, girişimciler yeni pazarlara açılma olanağı bulmuşlardır. Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelerin, girişimci üzerinde pozitif bir etki yarattığı söylenebilir. Bilgi temelli ekonomi için, bilgi ve bilişim teknolojileri önemli bir role sahip olup, ekonomilere rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Bu rekabet üstünlüğünün kaynağı, her ölçekteki işletmeye sahip olma konusunda, girişimciyi teşvik etmektedir (Bakırtaş ve Tekinşen, 2006:128-129). İnternet mecralarının son yıllardaki gelişimiyle birlikte; girişimcilik sadece işletme düzeyinde değil, bireysel internet siteleriyle de gerçekleşmeye başlamıştır.

İnternet mecraları aracılığıyla girişimcilik faaliyetlerinde bulunan bireylerin en önemli özelliklerinden birisi yaratıcı ve diğer bireylerden farklı olmalarıdır. Çünkü bu kadar çeşitli bir ürün ve hizmet seçeneği içerisinde farklı bir seçenek yaratmak için, yaratıcı olmak gerekmektedir.

Girişimcilik var olan fırsatların takip edilmesiyle ilgilidir. Girişimcilik aktivitesinin kaynağını yeni olan bir şeyin potansiyeli ile onun gerçekleştirilmesi arasındaki dengesizlik oluşturur. Eğer bu yaratıcılık kullanabilir bir fırsata dönüştürülürse daha önce olmayan bir mal ve hizmet biri yada birileri tarafından yaratılmış olur. Bu alanda çalışmaları bulunan Morris ve Kuratko yaratıcılığı girişimciliğin ruhu olarak tanımlamışlardır. Çünkü yaratıcılık var olan eğilimler ve örneklerdeki fırsatları tanımlayabilmek için bunların üzerine ışık tutmayı gerektirir. Girişimciler mal ve hizmetlerin üretilmesindeki ve kullanımındaki kısıtları inceleyerek bunlarla ilgili yeni olanakları kafalarında tasarlarlar. Girişimcilerin kafası işlerin nasıl yapıldığından (ürünlerin nasıl üretildiğinden veya kullanıldığından) çok niçin yapılmadığıyla (ürünlerin niçin farklı yollarla üretilmediği, yada niçin farklı mal ve hizmetlerin üretilmediğiyle) meşguldür. Girişimcilik yeni bir örgüt meydana getirerek, çevresinde daha önceden var olan fırsatları yaratan, fırsatları tanımlayıp bunları izleyen, uygun olanlarını değerlendirerek yeni yatırımlara dönüştüren ve bu fırsatların izlenilmesi kararını veren bir olgudur (Kreitner, 2004: 27, Pretorius vd., 2005: 56). Yeni teknolojilerin, gündelik yaşamdaki kullanım alanlarını arttırması, yaratıcılık faaliyetlerinin, bu teknolojiler aracılığıyla sürmesini sağlamıştır.

İnternet girişimciliği için, bireysel yaratıcılık oldukça önemlidir. Çünkü internet girişimciliği, kurumsal girişimcilikten farklı olarak; bireysel düşünme ve hareket etmeyi de bünyesinde barındırmaktadır.

Yaratıcı insanlar her zaman sıra dışı olmuşlardır. Her zaman yeni yollar deneyerek belirsizliklerin üzerine giden ve kaosun içindeki pırlantaları bulup çıkaran kişilerdir. Mizahi bir güce sahiptirler, işe uymayan mevcut kuralları ciddiye almaz ve bunları uygulamazlar. Rutin işlerden sıkılırlar, kestirmeden giderler ve değişimden, değişmekten zevk alırlar. Hayal güçleri, sezgileri, önsezileri algılayarak kavrayabilme yetenekleri çok güçlüdür. Yaratıcı insanlar için yapılan bu benzetimler aynı zamanda girişimciler için de geçerlidir. Girişimciler de kesinlikle klasik bir düşünce izlemezler ve çoğu zaman mevcut klasik yaklaşımlara aykırı yolu benimserler. Ayrıca sorunları çözerken esnek ve uyarlayıcı şekilde düşünürler. Bu özellik onların yaratıcılık süreçlerinin bir kısmını da oluşturmaktadır (Top, 2006: 274).

Yaratıcı düşünceyi en iyi karakterize eden kişi Edward de Bone'dir. De Bone geliştirdiği teoride yatay ve dikey düşünceyi süreçte birbirinden ayırmıştır. Dikey

düşüncede önemli olan, bir problemin çözümünde önceden var olan delikleri mümkün olduğunca kazıyıp derinine inmektir. Yatay düşüncede ise, önemli olan yeni delikler açarak problemin çözümüne mümkün olduğunca çok alternatif geliştirmektir. Yaratıcı kişilerin çalışmasında kolay kolay dikey düşünce görülmez, bunlar yatay düşünceye sahiptirler. Yaratıcı bireyler hata yapmaktan ve eleştirilmekten endişe duymazlar. Yaratıcı düşüncedeki insanlar kendilerini diğer yaklaşımlardaki baskın (toplum tarafından benimsenen) olan görüşlerle kısıtlamazlar. Bu kişiler problemleri kendi fikirlerini ve kendi tekniklerini kullanarak çözerler. Bu fikir ve tekniklerdeki temel, kişinin kendi anlayışı ve sezgilerine güvenmesi üzerine kurulur (Suojanen and Brooke 1971'den aktaran Saraçoğlu vd., 2010: 4). Eşdeyişle, internet girişimciliği aracılığıyla başarı kazanmış bireyler, yatay düşünce biçimi içerisinde hareket etmektedirler.

Bentley'e göre yaratıcılık beş aşamada gerçekleşmektedir. Bunlar; ihtiyacın belirlenmesi, eldeki mevcut bilginin gözden geçirilmesi, bilginin sindirilmesi (yorumlanması yada içselleştirilmesi), parıltının sezilmesi yada fark edilmesi ve son olarak ise, ortaya çıkanların değerlendirilmesi (1999: 76). Herhangi bir girişimcilik faaliyetinde bulunan tüm bireyler, farkında olmasalar da sözü edilen süreçlerden geçmektedirler.

Günümüzde, internet girişimciliğinin gelmiş olduğu nokta, enformasyon aktarımı yapan siteleri de etkilemiştir. Yaratıcı fikirlerle ortaya çıkan ve enformasyon aktarımını farklı şekillerde aktaran siteler; kurucularına büyük başarılar kazandırmıştır. Buradaki en önemli nokta; web 2.0 teknolojisi ile birlikte, internet kullanıcılarının da mevcut sitelere içerik olarak katkı sağlamasıdır. Bir sonraki başlıkta, internetin gelişimi, enformasyonun değişen anlamı ve enformasyonu farklı şekillerde aktaran sitelerle, internet girişimciliği arasındaki bağlantı irdelenecektir.

İnternetin Gelişimi, Enformasyon Toplumu ve Değişen Bilgi Aktarımı

Gelişen teknolojiler artık, her geçen gün toplumsal yaşamda daha fazla yer kaplamaya başlamıştır. İnternet, içinde bulunulan çağa damgasını vurmakta ve gündelik yaşamın vazgeçilmezi haline gelmiştir. İnternet aracılığıyla, sanal ortamda arama yapılarak pek çok bilgi ve belgeye ulaşılabilen, alışveriş yapılabilen, yeni insanlarla iletişim kurulabilmektedir. Web 1.0 ile başlayan internet teknolojisi ve

ortamları, web 2.0 teknolojisinin toplumsal yaşama girmesiyle farklı bir boyuta ulaşmıştır.

Askeri amaçlı ilerlemenin sonucu olarak toplumsal yaşama giren internet teknolojisi, bugün gündelik yaşamın akışında önemli bir yer edinmiştir. İletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, toplumsal iletişimde yeni bir aktör olan interneti gündeme getirmiştir. Özellikle 1990'lı yılların başından başlayarak kamusal kullanımı yaygınlaşan internet, yalnızca iletişim teknolojisi alanında bir yenilik olmakla kalmamış; aynı zamanda, gerek akademik gerekse popüler ilginin merkezine oturmuştur. İnternet ile ilgili çalışmalar iletişim disiplinde yoğunlaşmış; ancak, sonrasında psikolojiden sosyolojiye, siyaset bilimine kadar pek çok disiplinin araştırma alanlarına eklenmiştir. İnternete yönelik popüler ilgi ise, aracın kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte artmış; kişisel kullanıcının pek çok gereksinimine yanıt veren bir iletişim ortamı olmasıyla önem kazanmıştır (Timisi, 2003: 121). İnternetin yaygın kullanımı, gündelik yaşamın her alanında olduğu gibi, ekonomik alanda da bazı yenilikleri beraberinde getirmiştir.

Günümüzde toplumsal değişimin en önemli öncülerinden birisi internet olmuştur. Yirminci yüzyılın son otuz yılında internetin ortaya çıkışı ve gelişimi; askeri strateji, bilimin büyük işbirliği ve teknolojik girişimciliğin ürünüdür. İnternetin kökleri, dünyanın en yenilikçi araştırma kurumlarından birinin çalışmalarında yatmaktadır. Bu kurum; ABD Savunma Bakanlığı İleri Araştırma Projeleri Kurumu (ARPA)'dır. 1950'lerde ilk Sputnik'in fırlatılışıyla bu kurum, Enformasyon Çağı'nın öncüsü olan bir dizi kararlı girişimde bulunmuştur. 1960-1964 döneminde, Rand Corporation'da görev yapan Paul Baran'ın bir fikrinin geliştirilmesiyle çizilen bu stratejilerden biri de, nükleer saldırılardan etkilenmeyecek bir iletişim sistemini tasarlamak olmuştur. Paket-Anahtar iletişim teknolojisine dayanan bu sistem, ağın komuta ve kontrol merkezlerinden bağımsız olmasını sağlayacak; böylece, mesaj birimleri ağ içinde kendi yollarını bulup, ağın herhangi bir noktasında tutarlı bir anlamda yeniden toplanabilecekti. Daha sonra dijital teknoloji, ses, görüntü ve mesajların paketlenmesi sağlanmıştır. Böylelikle, bağlantıları kontrol merkezleri kullanmaksızın iletebilen bir ağ oluşturulmuştur. Dijital dilin evrenselliği ve iletişim sisteminin ağ oluşturmaya yönelik saf mantığı; yatay ve küresel iletişim için teknolojik koşulları hazırlamıştır (Castells, 2005: 58).

Amerika Birleşik Devletleri Savunma Bakanlığı'nın attığı bu ilk adım, internetin sadece oluşmasını sağlamıştır. Bundan sonraki yıllarda ise, internet üzerindeki gelişmeler artarak devam etmiştir. İlk gerçek kullanıcı dostu internet arayüzü, 1991 yılında Minnesota Üniversitesi'nde oluşturulmuştur. Kampüs içinde yerel ağda bilgi ve dosyalara erişim için basit bir menü sistemi geliştirilmiş, daha sonra geliştirilen bu sistemin kişisel bilgisayarlarda da kullanım olanakları tartışılmaya başlanmıştır. Bir süre sonra, Gopher geliştirilmiştir. Gopher, internette arama yapan kelimeye dayalı bir arama motorudur. Oluşturulan bu basit menüler, günümüzde karmaşık sistemlere dönüşmüş, ticarete dayalı internet sistemleri devreye girmiştir. İnternet birbirine bağlı bilgisayarlardan oluşan yerel ağlar ve bilgi işlem kaynaklarının olduğu oldukça büyük bir ağıdır. İnternete bağlı bilgi işlem kaynaklarına düğüm adı verilmektedir. Sunucu bilgisayarlar, switch ve kişisel bilgisayarların tümü birer düğüm olarak tanımlanabilir. Her düğüm, IP adresi adı verilen özel bir numara alır (Uğur, 2011: 33-34).

İnternet, günümüzde önemli bir bilgi kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Arama motorları aracılığıyla sınırsız bilgiye ulaşmak mümkün olmuştur. Bunun yanı sıra, internetin iletişim üzerinde önemli bir etkisi olmuştur. Mekân ve zaman kavramlarını yok sayan internet, çok uzak coğrafyalarda yer alan bireylerle de karşılıklı iletişimi mümkün kılmıştır (Uğur, 2011: 37-40). İnternet teknolojilerinin gelişimi sadece iletişimi değil, ticareti de etkilerken; ticaret, uluslararası bir boyut kazanmıştır. Sadece ürün ticareti değil, enformasyon ticareti de internet teknolojileriyle birlikte ortaya çıkmıştır. Yaratıcı fikirler, internet aracılığıyla kitlelere ulaşırken; internet teknolojilerindeki teknik ilerleme, bu durumun etkisini fazlalaştırmıştır.

İnternet teknolojisi ve ortamları, *Web 1.0* ile başlamıştır. Kullanıcının içeriğe müdahale edemediği, sadece pasif bir şekilde ekrandan önüne gelenleri izleyebildiği bu teknoloji, günümüzde basit bir internet teknolojisi olarak görülmektedir. Kullanıcıların, içeriğe müdahale ettiği ve karşılıklı etkileşimin gerçekleştiği *Web 2.0* ise daha sonra ortaya çıkmıştır.

Tim Bemers-Lee'ye göre Web'in ilk uygulaması olan Web 1.0, salt okunur Web'i temsil etmekteydi. Bir başka deyişle önceleri Web'de yalnızca okumak ve bilgi aramak mümkündü. İçeriğe kullanıcıların katkısı yoktu ve kullanıcı etkileşimi neredeyse yok denecek kadar azdı. Bununla birlikte o dönemlerde çoğu web sitesi sahiplerinin istediği, çevrimiçi ortamda varlığını sürdürmek ve kendi bilgilerinin

herhangi bir zamanda herhangi biri tarafından erişilebilir olmasıydı (Güler, 2011: 52). Web 1.0 teknolojisinde internet kullanıcıları; site sahiplerinin, internet sitelerine koymuş oldukları içeriklerle yetinmek zorundaydılar. Bu durum ise, sınırlı bir bilginin varlığını sürdürmesine neden olmaktadır. Web 1.0, büyük ölçüde bir okuma ve araştırma mecrası olarak değerlendirilmektedir. Web 1.0 ortaya çıktığı dönem için, önemli bir teknoloji olsa da; yalnızca teknolojiyle ilgilenen ve maddi açıdan iyi durumda olan insanların ilgilendiği bir oluşum olmuştur. Web 1.0, mevcut düzen ve gündelik yaşam içerisinde; sorunsuz bir ağın başlangıcı olarak görülmektedir (Laughey, 2010: 162-163). “Web 1.0 ortamı, sadece bilgiyi aramaya ve onu okumaya olanak tanımaktaydı. Üstelik web sayfaları çok az sayıda yazar tarafından, daha büyük sayıda okuyucu için yaratılmaktaydı” (Akar, 2010’dan aktaran Binark, 2012: 170). Kısaca özetlemek gerekirse, Web 1.0’ın kullanıldığı dönemlerde, web yayıncısı ile kullanıcılar arasındaki ilişki; kullanıcıların çeşitli bilgileri okuması ve görmesinden ibaretti.

Web 2.0 teknolojisi ise; ekonomik, sosyal ve ileri teknolojik eğilimleri biraraya getirmiş ve gelecek nesil için bir internet teknolojisi oluşturmuştur. Bu teknoloji, daha ileri düzeyde, kullanıcıların katılımını sağlayan bir teknolojiye dönüşmüştür (Okur, 2013: 131).

Web 2.0’ın yenilikçi doğasını göz önünde bulundurarak; bu akımın varolan teknolojileri bir adım öteye götürmekten çok; yeni çevrimiçi uygulamalar yarattığını söylemek mümkündür. Hedefleri, karakteristik özellikleri ve tasarım ilkeleri konusunda ortak özelliklere sahip bu uygulamalar, uygulayıcının içerik oluşturma sürecine katılımını mümkün kılmasıdır (Constantinides ve Fountain, 2008: 234). Web 2.0’ın çığır açan özelliği ise, katılımcılara içerik oluşturma ve oluşturulan içeriğe müdahale etme olanağı sunmasıdır. Bu anlamda, enformasyonu farklı kapsam ve yöntemlerle aktaran siteler de Web 2.0 özelliği taşımaktadır.

Web 2.0 teknolojisi; “kullanıcı katılımının ön planda olduğu, işbirliğine dayalı ikinci nesil internet sistemini tanımlamaktadır. Getirdiği yenilikler ise; zengin kullanıcı deneyimi, kullanıcı katılımı, dinamik içerik, metadata, açıklık, özgürlük ve kolektif bilinçtir” (Güler, 2011: 54). Web 2.0 ile, yeni medyanın özelliklerinden birisi olan, “internet ortamında kullanıcı türevli içerik üretimi olanaklı hale gelmiştir” (Binark, 2012: 170). “Web 2.0’ın demokratik yapısı, her tür metin, ses, video içeriğini, etiketi, yorumu karşılıklı değiş tokuş edebilen ve hem iç hem de dış grup sayfalarına bağlantı

yapabilen çok büyük sayıdaki iş gruplarının (arkadaş gruplarının) yaratımlarıyla örneklendirilebilir” (Akar, 2010’dan aktaran Binark, 2012: 170).

Facebook, twitter, wikipedia, sözlükler vb. internet siteleri web 2.0 teknolojileri ile şekillenmiştir. Kullanıcının içeriğe müdahale ettiği ve içeriği değiştirebildiği bu sitelerin kullanımı oldukça yaygındır. Bununla birlikte, çalışma kapsamında ele alınan *onedio.com* ve *zaytung.com* da Web 2.0 özelliklerini taşımaktadır. Enformasyonu farklı kapsam ve yöntemlerle internet kullanıcılarına aktaran bu siteler, kullanıcıların içerik oluşturmalarına izin vermektedir.

Günümüz, çoklu ortamlar ve ileri teknolojiler çağı olarak nitelendirilebilir. Bu çağ içerisinde, yazın dünyası da teknolojik gelişmelerden etkilenmektedir. Teknolojik gelişmelerle etkileşim içerisinde olan yazın dünyası, hem nitelik hem nicelik olarak farklı boyutlara ulaşmaya başlamıştır. Elektronik kitle iletişim araçlarının etkisiyle okuma ve yazma kültürümüz, bir başka deyişle kültür tekniğimiz de evrim geçirmekte, değişmektedir. Okuma kavramı, artık yalnızca kâğıt üzerindeki bir metni okumak değil, görsel-işitsel olarak da ekran okurluğunu gündeme getirmiştir (Asutay, 2009: 63-66).

Özetle, internet teknolojileri son on yıla damgasını vurmuştur. Web 1.0 ile başlayan internet teknolojileri, Web 2.0 ile birlikte kullanım alanlarını hem genişletmiş hem de arttırmıştır. Bu bağlamda, enformasyon aktarımı yapan siteler de değişmeye başlamıştır. İnternet girişimciliği kapsamında kurulan bazı siteler büyük başarılar kazanmıştır. Bu çalışma kapsamında da, internet girişimciliği kapsamında kurulan ve enformasyon aktarımını farklı kapsam-yöntemlerle yapan siteler betimsel olarak analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Wikipedi: Özgür Ansiklopedi

<http://tr.wikipedia.org>, Wikipedia’nın uzantısı olarak Türkiye’de faaliyet gösteren bir sitedir. Sitenin Türkiye’deki ismi Wikipedi olarak bilinmekte ve kullanılmaktadır. Site, tıklanma oranı sıralamasında Türkiye’de 13. sırada yer almaktadır.² Site, Amerikalı internet girişimcisi Jimmy Wales tarafından kurulmuştur. Jimmy Wales, Wikipedi ve çeşitli wiki projelerini yöneten, kâr amacı gütmeyen bir

²<http://www.alexa.com/topsites/countries/TR> (Erişim tarihi: 19.03.2015).

kuruluş olan Wikimedia Vakfı'nın kurucusu ve ayrıca Wikimedia ile bağlantısı olmayan ve kâr amaçlı bir barındırma hizmeti olan Wikia adlı şirketin de kurucusudur.³

Vikipedi'nin tarihçesi Nupedia sitesine dayanmaktadır. 2000 yılında kurulan Nupedia, yayın hayatına 2003 yılında son vermiştir. Genellikle Nupedia, Vikipedi'nin öncüsü olarak bilinmekle birlikte, Vikipedi'ye göre daha denetimli bir enformasyon sitesi olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Nupedia'da bir madde yayınlanmadan önce yedi adım süren bir kontrol mekanizması bulunmaktaydı. Yedi maddelik kontrol mekanizması ise şu şekildeydi: Görevlendirme, İnceleme İçin Başkan Belirleme, İçeriğin Değerlendirilmesi, Gözden Geçirme, Yayına Hazırlama, Yayına Açma ve Son Onay ve Biçimlendirme. Jimmy Wales, Nupedia'nın başyazarı olarak çalışmış ve bu işten finansal anlamda önemli kazançlar elde etmiştir. Nupedia'nın yayın hayatına son vermesinin ardından Vikipedi sitesi kurulmuştur. Wales, vikipedi projesinin başarılı olmasının en önemli nedenini Web 2.0 teknolojilerine dayandırmıştır. Çünkü Web 2.0 teknolojileri sayesinde dünya genelindeki internet kullanıcıları siteye içerik açısından katkı sağlamaktadır. Wales ayrıca, Vikipedi'nin denetimsiz kullanımı ve özgür içeriklerden oluşmasını da oldukça önemsendiğini belirtmektedir.⁴ Bu bağlamda Vikipedi'nin kurucusu Wales'in bireysel özgürlükleri önemsendiği söylenebilir.

Vikipedi içeriklerinin üretiminde kolektif bir hareket söz konusudur. Vikipedi, kullanıcıları tarafından ortaklaşa olarak birçok dilde hazırlanan, özgür, bağımsız, ücretsiz, reklamsız, kâr amacı gütmeyen bir internet ansiklopedisidir. Vikipedi'ye sürekli olarak eklemeler yapıldığı için, sitenin hiçbir zaman için tamamlanamayacağı varsayılmaktadır. Jimmy Wales Vikipedi'yi, "Dünya üzerindeki her insana kendi dilinde, en üst kalitede, bedava bir ansiklopedi oluşturma ve dağıtma uğraşısı" olarak tanımlamaktadır.⁵

Sitenin en temel ve en önemli özelliği, içeriklerinin değiştirilebilmesidir. Bu anlamda Vikipedi; geleneksel ansiklopedilerden ayrılmaktadır. Vikipedi'nin bu özelliği siteye hem avantaj hem de bazı dezavantajlar getirmektedir. Sitede, çok farklı ve çeşitlilikte içeriklerin olması ve her türlü bilginin yer alması bir avantajdır. Bununla birlikte, var olan bilgilerin güvenilir olup, olmadığı bir soru işaretidir. Çünkü Vikipedi kullanıcıları herhangi bir denetime bağlı olmadan, sitedeki başlıklara ekleme

³http://tr.wikipedia.org/wiki/Jimmy_Wales (Erişim tarihi: 19.03.2015).

⁴<http://jimmywales.com/about-jimmy/> (Erişim tarihi: 19.03.2015).

⁵<http://tr.wikipedia.org/wiki/Vikipedi> (Erişim tarihi: 07.04.2015).

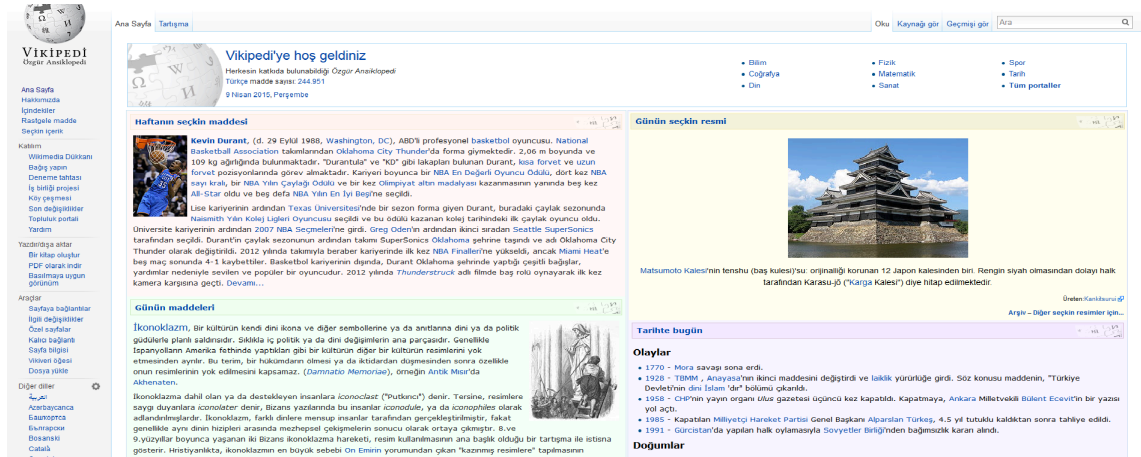
yapabilmekte, değiştirebilmekte ve yeni başlıklar girebilmektedir. Bu durum, sitedeki içeriklerin güvenilirliğinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Buna rağmen, Vikipedi dünyada ve Türkiye’de en çok tıklanan siteler arasında yer almaya devam etmektedir.

İnternetteki kullanıcılar Vikipedi’ye içerik sağlamakta, editörler ise içerik denetiminden sonra bilgileri yayınlamaktadır. Vikipedi, 100’den fazla dilde hizmet vermektedir. 2005 yılı Ağustos ayı itibariyle İngilizce olarak yaklaşık olarak 750 bin, diğer dillerde de toplam 1 milyonu aşkın madde bulunmaktadır. Vikipedi üzerinde sürekli ilaveler ve değişiklikler yapılmaktadır. Vikipedi sözcüğü, viki ve pedi kelimelerinin birleşiminden oluşur. “Viki” sözcüğü, Hawaii dilindeki “wiki wiki” (hızlı veya bilgi amaçlı) sözcüğünden türetilmiştir. “Pedi” ise, Antik Yunan Medeniyeti’nde “kapsamlı kültürel eğitim sistemi” anlamına gelen paideia kelimesinden gelmektedir. Vikipedi, çeşitli konularda ve farklı kesimler tarafından kullanılan sanal anlamda bir ansiklopedi özelliği taşımaktadır (Özel, 2011: 14-15).

Vikipedi, kalabalıkların ortak mantığı olarak Web 2.0 dünyasındaki yerini almıştır. Her birey Vikipedi’ye küçük katkılar yapmış ve site bugünkü halini almıştır. Bununla beraber yeni medya okuryazarlığını daha etkili yapanlarla, sıradan internet kullanıcıları arasında, Vikipedi’yi algılama açısından farklılıklar vardır. Site, tüm internet kullanıcılarına açık bir sitedir. Bu durum hem izlenebilirlik hem de içeriği değiştirebilme açısından geçerlidir (Kittur vd., 2007: 1). Günümüzde bazı siteleri takip edebilmek için, bireysel üyelik gerekmektedir. Vikipedi’deki içerikleri okumak ve takip etmek için herhangi bir üyeliğe gerek yoktur. Ancak, içeriklere müdahale etmek veya yeni başlık ekleyebilmek için bireysel internet kullanıcılarının siteye üye olması gerekmektedir.

İnternet ortaya çıktığından bu yana, hem gazeteciler hem de araştırmacılar için önemli bir gereklilik olmuştur. Bilgi, Google ve Yahoo gibi arama sitelerinden rahatlıkla bulunsa da, mevcut bilgilerin dağınık ve karmaşık olması kullanıcı açısından sorun yaratmıştır. Bu açıdan Vikipedi, bilgilerin dağınık olma durumunu çözmüştür (Lih, 2004: 2). Bireysel internet kullanıcıları, Vikipedi üzerinden bir bilgiyi aradıkları zaman, Google ve Yahoo gibi arama motorlarından farklı olarak, bilgiler düzenli şekilde ekrana düşmektedir.

Vikipedi ana sayfası aşağıdaki gibidir:

The screenshot shows the Turkish Wikipedia homepage. At the top left is the Wikipedia logo and the text "VİKİPEDI Özgür Ansiklopedi". Below it are links for "Ana Sayfa", "Haberler", "İşlemler", "Rastgele maddeler", and "Değişimler". The main content area is titled "Vikipedi'ye hoş geldiniz" and includes a welcome message in Turkish. There are three main sections: "Haftanın seçkin maddesi" (Kevin Durant), "Günün seçkin resmi" (Matsukoto Kalesi'nin kenshu), and "Günün maddeleri" (İkonoklazm). On the right side, there is a "Tarihte bugün" section and a "Doğumlar" section. The bottom of the page has a search bar and navigation links.

Ana sayfada; haftanın seçkin maddesi, günün maddeleri ve günün seçkin resmi bulunmaktadır. Tarihte bugün kısmında ise; o gün olan olaylar, doğan ve ölen ünlü isimler listelenmektedir. Ayrıca, diğer dil tercihleri de ana sayfada bulunmaktadır. Bunun yanında, ana sayfa üzerinde aranmak istenen genel konu başlıkları da bulunmaktadır.

Özetle; Vikipedi, internet girişimciliğinin enformasyon siteleri kapsamında nasıl başarıya ulaştığının en önemli kanıtlarından birisidir. Kuşkusuz ki, Vikipedi'nin başarıya ulaşmasındaki en önemli etkenlerden birisi, Web 2.0 teknolojisinin yaşamımıza girmesidir. Ancak, sağlanan bu başarının sadece teknik özellikler doğrultusunda değerlendirilmemesi gerekir. Vikipedi kurucusu Jimmy Wales'in geleneksel anlamdaki ansiklopediyi internet ortamına taşıma fikri çok önemli ve parlak bir fikirdir. Bu bağlamda Vikipedi, dünya çapında faaliyet gösteren ve tıklanan bir site olmuştur. Günümüzde, Vikipedi üzerinden pek çok bilgiye düzenli şekilde ulaşılabilmektedir.

Sözlükler: Ekşi Sözlük ve Uludağ Sözlük

Sözlük, bir dilin bütün ya da belli bir çağda kullanılmış sözcük ve deyimlerini sırasına göre alarak tanımlarını yapan, açıklayan ya da başka dillerdeki karşılıklarını veren yapıtı, lügat anlamına gelmektedir. Bir dilin veya dillerin kelime haznesini (sözvarlığını), söyleyiş ve yazılış şekilleriyle veren, kelimenin kökünü esas alarak, bunların başka unsurlarla kurdukları sözleri ve anlamlarını, değişik kullanışlarını gösteren eserlere sözlük denir. Sözlükler kelimelerin anlamlarını veya farklı dillerdeki anlamlarını açıklayabilir. Sözlüklerde bir kelimenin birden fazla anlamının olduğu durumlar olabilir, fakat genelde ana anlamı ilk başta gösterilir. Birçok sözlük kelime ile ilgili; okunuşu, dilbilgisi, türemiş kelimeleri, tarihi, etimolojisi, resim, kullanım bilgisi,

deyim veya cümle içinde kullanımı hakkında bilgiler de verebilir. Sözlükler genelde kitap halinde bulunmaktadır. Sözlükler tek dilli veya çok dilli olabilir. Genel veya özel alanlarla ilgili sözlükler hazırlanabilir. İlk sözlük olarak İskenderiye Müzesi kütüphanecisi Bizanslı Aristophanes'in hazırladığı eser kabul edilir. İslam dünyasında en önemli sözlük X. yüzyılda yaşayan Farabî İsmail Cevherî'nin Sihah adlı Arapça eseri. Vankulu Lügati diye bilinen Müteferrika'nın bastığı ilk kitap da bir Sihah çevirisidir. Türk kültüründe ilk sözlük ise, Kaşgarlı Mahmut'un Türkçe'den Arapça'ya Divanü Lügati't-Türk'üdür.⁶

Sözlükler, geçmişten günümüze her yaşta bireyin kullandığı araçlar olmuştur. Sözlüklerin kullanılmasının en temel nedenlerinden biri, bireylerin bilme ve öğrenme isteğinden gelmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimi ve internetin bu kadar yaygın hale gelmesiyle birlikte, sözlükler de bu durumdan etkilenerek gelişmeye ve elektronik ortamlara aktarılmaya başlanmıştır. İnternet ortamına aktarılan sözlükler, katılımcı sözlük olarak tanımlanır. Özellikle Web 2.0 teknolojileriyle birlikte, katılımcı sözlükler daha fazla gelişmiştir. Katılımcı sözlükler, internet girişimciliği kapsamında enformasyonu farklı şekillerde aktaran bir oluşuma dönüşmüştür.

Katılımcı sözlük, sözlükten esinlenilerek oluşturulmuş ve etkileşime dayanan bir web projesidir. Katılımcı sözlüklerde, üyeler çeşitli kavramlar hakkında yorumlar yazmaktadır. Bu çeşit oluşumlarda her bir üye oluşuma yazarak katkıda bulunduğu *yazar* olarak isimlendirilir. Sözlüklerin, internet forumlardan farkları, forumların belirli bir konuya özgü, kısıtlandırılmış konular içermesi ve şahısların subjektif görüşlerine daha fazla yer vermesidir. Katılımcı sözlükte ise, bir konu kısıtlaması söz konusu olmamış olduğu gibi, subjektif ve spekülatif bilgi içermemeye olan yatkınlık forumlardan daha fazladır. Ancak bu Vikipedi 'deki gibi salt ansiklopedik bilgi demek değildir. Yazarlar kendi görüşlerini bir takım doğrularla birlikte açıklayarak tarif girebilirler. Bu durum, bir konu ile ilgili değişik görüşlerin ortaya koyularak bir görüş çeşitliliği oluşturmasını sağlamaktadır.⁷ Eşdeyişle, sözlüklerde internet ansiklopedilerinden farklı olarak doğrusal bilgi yoktur. Sözlüklerde, bir konu hakkında çok çeşitli bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler, manipüle edici olabildiği gibi, ilgili konu hakkında olumsuz düşünceleri de içerebilmektedir.

⁶<http://sozluk.nedir.com/> (Erişim tarihi: 09.04.2015).

⁷http://bilgi-bilgi.com/katilimci_sozluk (Erişim tarihi: 09.04.2015).

Katılımcı sözlüklerin Türkiye'deki geçmişi Ekşi Sözlük'e dayanmaktadır. 15 Şubat 1999'daki ilk entry⁸ ile açılan Ekşi Sözlük'ün yazılımı ve tasarımı internet dünyasında bir ilk olmuştur. Belirli bir konu hakkında basit bir şekilde başlık açıp, entry girebilmeyi sağlayan oluşum bilginin düzenli ve kolay ulaşılabilir olmasını sağlamıştır. Zamanla popülerleşen Ekşi Sözlük'e yazar alımları bir zamandan sonra belirli bir sıra dâhilinde yapılmaya başlanmış ve kısıtlanmıştır. Bunun üzerine klon olarak tabir edilen Ekşi Sözlük benzeri sözlükler açılmaya başlanmıştır. Bu ilk klonları takiben her yıl katılımcı sözlükler açılmaya devam etmiştir. 2008 yılına dek 88 klon sözlük açılmıştır. Zamanla sosyal medyanın en önemli Türkçe kaynakları olan sözlükler hala popülerliğini korumaktadır.⁹ Popülerliğini korumakla birlikte, sözlükler pek çok insan için en önemli bilgi kaynakları arasındadır.

Ekşi Sözlük; internet girişimcisi Sedat Kapanoğlu tarafından kurulmuştur. Kapanoğlu'nun Ekşi Sözlük'teki takma adı ssg (sedat software group)'dir. Sedat Kapanoğlu 1996 yılında Anadolu Üniversitesi İktisat Bölümü, 2000 yılında ise, Doğu Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği bölümlerine kayıt yaptırmış, ancak iki bölümü de devamsızlıktan dolayı bitirememiştir. Kapanoğlu, ilkokulda program yazmaya başlamıştır. İlk ticari yazılımı, liseden mezun olduktan sonra 1993 yılında çalışmaya başladığı bir firmada yazdığı hastane programıdır. 1994 yılında ise, "Hasta 1.0" ismini verdiği hasta takip yazılımı, 1995 yılında da meteoroloji genel müdürlüğüne, yazılımlar hazırlamıştır. Bunların dışında; 1997 yılında asansör yazılımı ve PVC üreticileri için MRP yazılımları hazırlamıştır. 1997 yılında ODTÜ'nün programlama yarışmasında 3. Olan Kapanoğlu, 1998 yılında Eskişehir'den İstanbul'a taşınmıştır. Sedat Kapanoğlu, Türkiye'de internet yaygınlaşmadan önce popüler olan BBS ağlarında, Wolverine adlı DOS programının yazarı olarak tanınmış, 1999 yılında mizahi bir sözlük sitesi olan Ekşi Sözlük sitesini bu ağdaki kullanıcıların katkılarıyla başlatmıştır. 2001 yılında ilk teklifi aldığı Microsoft Seattle Redmond kampüsünde Windows yazılım ekibinde 2004 yılında yazılım-tasarım mühendisi olarak çalışmaya başlamıştır. Ekşi Sözlük sitesiyle 2003 yılında Altın Örümcek En Başarılı Kişisel Websitesi ödülünü almıştır. 2007'den itibaren

---

⁸Entry: Başlıkların altına girilen yorumlar.

⁹http://tr.wikipedia.org/wiki/Kat%C4%B1l%C4%B1mc%C4%B1_s%C3%B6zl%C3%BCk (Erişim tarihi: 10.04.2015).

Ekşi Sözlük'ten kazandığı para Microsoft'ta kazandığından fazla olmaya başlayınca, 2009 yılının yaz aylarında Microsoft'taki görevinden ayrılarak Türkiye'ye dönmüştür.¹⁰

Ekşi Sözlük, üretim gücü olarak internetin bir parçasıdır. Sözlük, Web 1.0 ortamının sınırlı etkileşim ortamında ortaya çıkarken; internetin en yaratıcı iletişim biçimlerinden olma özelliğini Web 2.0 döneminde de korumaktadır. Benzerlerine her gün yenileri eklenen Sözlük, hemen her konuda kışkırtıcı ve de faydalı bilgilerin bulunabildiği bir ortamdır. Böylelikle Ekşi Sözlük, Türkiye'nin en popüler internet sitelerinden biri haline gelmiştir. 1999 yılında kurulan sözlüğün elli bine yakın yazarı ve üç yüz bine yakın kullanıcısı bulunmaktadır (Taşdemir ve Çevik, 2013: 29). Bu bağlamda, Ekşi Sözlük'e üye olan herkes yazar olmamaktadır. Yazarlık için belirli alım dönemleri bulunmaktadır.

Daha öncede belirtildiği gibi, Ekşi Sözlük Türkiye'de en çok tıklanan siteleri arasında bulunmaktadır. Sözlük, Türkiye geneli tıklanma oranında 9. Sıradadır. Sözlük en çok üniversite öğrencileri, üniversite mezunları ve çalışanlar tarafından tıklanmaktadır.¹¹

Sözlük kuruluşundan itibaren bir takım değişiklikler geçirdiyse de temel olarak interaktif bir enformasyon paylaşım ortamı olma özelliğini korumaktadır. İsmindeki "sözlük" kavramından hareketle, Sözlük'te düşünceler, kavramlar, olaylar, tarihler vb. konularda "başlık"lar açılmakta ve kayıtlı yazarlar görüşlerini bir sözlük formatında belirtmektedirler. Bu format, belirtilen görüşlerin tanım halinde olmasıyla anlam kazanır. Herhangi bir başlığa girilen tanım halindeki görüşler ise 'entry' olarak adlandırılmaktadır. Kullanıcılar, Sözlük yönetiminin belirlediği ve zaman içinde yenilenen kurallara uymak zorundadır (Taşdemir ve Çevik, 2013: 29). Bu bağlamda, Ekşi Sözlük içerisinde tam bir denetimsizlikten söz edilemez. Kurallara uymayan yazarlar, yazarlıktan ve üyelikten uzaklaştırılmaktadır.

Sözlük ilk zamanlarında her İnternet kullanıcısının başlık açıp 'entry' girebildiği bir web sitesiyken, zaman içinde sadece kayıtlı yazarların (suser) 'entry' girebilmesine açık bir oluşum haline gelmiştir. Sözlük yazarı olabilmek, yazar alımlarının açıldığı dönemlerde kayıt olup sözlükte 10 adet formata uygun "entry" girmekle olmaktadır, ancak son birkaç yıldır kullanıcı talebinin artmasıyla sözlüğe yazar alımları tamamen açılıp, görevlendirilen kişiler (kondüktör) tarafından kontrol edilen "çaylak" yazarlar

¹⁰ http://tr.wikipedia.org/wiki/Sedat_Kapano%C4%9Flu (Erişim tarihi: 10.04.2015).

¹¹ <http://www.alexa.com/siteinfo/eksisozluk.com> (Erişim tarihi: 10.04.2015).

sözlüğe yazar olarak katılabilmektedir. Sözlük kurucusu Sedat Kapanoğlu'nun yönetiminde hiyerarşik bir yapıyla yönetilen sözlükte, iç işleyişi ve formata uygunluğu sağlayan yazarlara moderatör denmektedir. Moderatörlerle birlikte hukuki konularda görüşleri alınan ve girilen entrylerin silinmesi ya da düzeltilmesi işlemini “preator” ler yapmaktadır. Preatorler meslek olarak da avukatlık yapmakta ve sözlüğe hukuki destek sağlamaktadırlar. Bu bağlamda sözlüğün hiyerarşik yapısı hem “ssg” hem de sözlük yazarlarının kimi talepleriyle oluşmuştur. Yeni kanuni gereklilikler de sözlüğü, içeriğin kontrol edilmesi ve hukuka uygun hale getirilmesi konusunda düzenlemeler yapmaya itmiştir (Taşdemir ve Çevik, 2013: 29-30).

Yeni iletişim teknolojileri ve internet, yaşama dair tüm alanlara nüfuz ederek, kavram ve değerlerin değişimine aracılık etmektedir. Bu noktada geleneksel sözlük anlayışının da yeni iletişim teknolojileri ile uyumlaşarak değişime ayak uydurduğu ve sanal ortamda mevcudiyetini ilan ederek e-sözlük anlayışına dönüştüğü görülebilmektedir. Çağcıl dinamikler ile bağlantılı olarak gündeme gelen *e-sözlük - edictionary-*, İnternet üzerinde faaliyet gösteren ve kelime ya da deyimleri alfabetik bir açılımla sunan platform olarak tanımlanabilmektedir. Geleneksel sözlük anlayışına ilişkin kalıpları yıkan ve çağcıl bir referans kaynağı olarak değerlendirilebilen Ekşi Sözlük; e-sözlük anlayışına paralel bir görünüm arz etmekle birlikte, e-sözlük anlayışının sınırlarını zorlayan ve aşan bir niteliğe sahiptir. Öyle ki Ekşi, doğru kavramının ne denli değişken olabileceğini ve doğruya pek çok farklı açıdan bakılabileceğini ortaya koymaktadır. Ekşi Sözlük, doğrunun ve bilginin yanı sıra toplumsal bazda etkili olan pek çok tabu ve değer sorgulanmasına aracılık ederek kendine özgü bir kültür oluşturmuştur. Amatör bir girişim olarak faaliyete geçmesine rağmen, 1999 yılından bu yana oldukça büyük yol kaydeden ve popüler bir web sitesi haline gelen Ekşi, yarattığı kültürle İnternet üzerindeki alışılmış sözlük konseptinin değişimine aracılık ederek benzeri oluşumlara ilham vermiş ve bir fenomen konumuna yükselmiştir. Bu bağlamda Ekşi Sözlük'ün, oluşumuna öncülük ettiği elektronik kültürle küresel ve yerel değerleri bir potada eriterek yeni bir siber uzamın ortaya çıkmasına aracılık ettiğini ileri sürmek mümkündür (Gürel ve Yakın, 2007: 203-204). Bu siber uzam içerisinde bireyler, enformasyonun üretim ve dağıtımına katkı sağlamaktadır. İnternet girişimciliği bağlamında ortaya çıkan Ekşi Sözlük; enformasyonu iş birliği içerisinde üreterek bireylere sunmaya devam etmektedir.

Sözlük, şirketler tarafından bir reklam mecrası olarak kullanılmasının yanı sıra, müşteri ilişkileri bağlamında da etkili olduğu göz önünde bulundurularak anlaşmaya varılan marka veya şirketlere kullanıcı hesabı açmıştır. Şirketler entry giremeyen yalnızca kendi başlıklarında yer alan entrylerde belirtilen sorunları çözmek için oluşturdukları hesaplarla yazarlara ulaşmaktadır (Taşdemir ve Çevik, 2013: 32). Bu uygulamalar Ekşi Sözlük'ün gelirlerinin artmasını sağlamaktadır.

Ekşi Sözlük kurucusu Sedat Kapanoğlu, Sözlük'e almış olduğu reklam gelirleriyle önemli kazanç sağlamıştır. Konuyla ilgili Ekşi Sözlük'te “Sedat Kapanoğlu'nun Ekşi Sözlükteki Aylık Geliri” ve “Ekşi Sözlük'ün Reklam Gelirleri” şeklinde başlıklar bulunmaktadır.¹²

Türkiye'de Ekşi Sözlük'ten sonra en çok tıklanan katılımcı sözlük sitesi Uludağ Sözlük'tür. Uludağ Sözlük, tıklanma oranında Türkiye'de 41. sıradadır. Uludağ Sözlük de Ekşi Sözlük'te olduğu gibi, en çok üniversite öğrencileri, mezunları ve çalışanlar tarafından kullanılmaktadır.¹³ Bu bağlamda, sözlüklerin daha çok üniversite öğrencileri, mezunları ve çalışanlar tarafından daha yaygın şekilde kullanıldığından söz edilebilir. Toplumun geneline yayılmış bir sözlük kullanımından söz etmek mümkün değildir.

Uludağ Sözlük, 2005 yılının Aralık ayının sonunda “Zall” takma adlı İsmail Alpen tarafından kurulan, üyeleri tarafından eklenen-güncellenen terim ve açıklamalara sahip katılımcı bir sözlüktür. Sloganı “Ulu'lardan Ulu Bir Sözlük” olup; site php dilinde, sözlüğün sahibi İsmail Alpen tarafından kodlanmıştır. Yazarlar kendi seçtikleri rumuzlarla format dâhilinde entryler girebilmektedir.¹⁴

Uludağ Sözlük'te yer alan 2.564.622 başlık altında toplamda 20.745. 622 gönderi bulunmaktadır.¹⁵ Sözlük, almış olduğu reklamlarla önemli gelirler elde etmektedir.

Özetle, sözlükler tarihi bir belge ve resmi tarihe alternatif bir kaynak olarak önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu bağlamda, son dakika haberleri, gündemle ilgili yorum ve değerlendirmeler sözlüklerde belirli bir gündem oluşmasına aracı olmaktadır. Sözlüklerin değişik fikir ve görüşlere sahip yazarların katkılarıyla gelişen bir niteliğe sahip olması, renkli ve zengin bir anlayış sunmaktadır. Sözlükler, bilginin ne denli geniş

¹²<https://eksisozluk.com/sedat-kapanoglunun-eksi-sozlukteki-aylik-geliri--4552295?p=1>
<https://eksisozluk.com/eksi-sozlukun-reklam-gelirleri--2164595> (Erişim tarihi: 10.04.2015).

¹³<http://www.alexa.com/siteinfo/uludagsozluk.com> (Erişim tarihi: 10.04.2015).

¹⁴http://tr.wikipedia.org/wiki/Uluda%C4%9F_S%C3%B6zl%C3%BCk (Erişim tarihi: 10.04.2015).

¹⁵<http://www.uludagsozluk.com/istatistik/> (Erişim tarihi: 10.04.2015).

bir doğaya sahip olduğunu ve doğru kavramının ne denli değişken olabileceğini ortaya koyan oluşumlardır. İnternet girişimciliğinin en önemli ve belirgin örneklerinden olan katılımcı sözlükler; enformasyon aktarımı açısından büyük önem taşımaktadır.

Onedio: Sosyal İçerik Platformu

Onedio.com, son yıllarda Türkiye’de en çok ilgi çeken ve popüler hale gelen internet sitelerinden birisi olmuştur. Enformasyon aktarımını sosyal içeriklerle yapan site, tıklanma oranlarını kurulduğu günden bu yana arttırmaktadır. Pek çok birey, onedio.com sitesinde yer alan içerikleri sosyal ağ hesaplarında paylaşmaya devam etmektedir.

Onedio, 1 Ağustos 2012’de Türkiye’nin ilk içerik tabanlı sosyal ağı olarak yayın hayatına başlamıştır. Site, yeni medya düzeni ve yeni çağın sosyal ağ dinamiklerini göz önünde bulundurularak formüle edilmiştir. Onedio’da kullanıcılar, internetin en popüler haber, fotoğraf, galeri ve videolarına tek bir noktadan ulaşabilmektedir. Bununla birlikte, sitede eğlenceli testler olmaktadır. Ayrıca, kullanıcılar sitenin içeriğine katkıda bulunabilmektedirler. Bireysel internet kullanıcıları, Onedio’da profil oluşturup, beğendikleri içerikleri siteye ekleyebilmektedirler. Ayrıca, site içerikleri favorilere eklenebilmekte, yorumlanabilmekte ve diğer kullanıcıların eklediği içeriklere de ulaşılabilir.¹⁶ Açıklamalardan hareketle, Onedio sitesinin web 2.0 teknolojisi kullanılarak oluşturulduğundan söz edilebilir. Site, web 2.0 teknolojilerinin bütün özelliklerini taşımaktadır. Kaldı ki, internet girişimciliği açısından web 2.0 teknolojisi oldukça önemlidir.

Onedio.com, Türkiye’de tıklanma oranında on birinci sırada bulunmaktadır.¹⁷ Kuruluşunda çok uluslu şirket ve büyük sermayelerin olmadığı Onedio sitesi için; bu tıklanma oranı çok büyük bir başarı olarak görülmelidir.

Onedio.com sitesi; haberler, galeriler, videolar ve testler bölümlerinden oluşmaktadır. Haberler bölümünde, Türkiye ve Dünya’dan en güncel haberler bulunmaktadır. Haber içerikleri ise, siyaset, spor, sağlık ve insan hallerine kadar oldukça geniştir. Galeriler bölümünde ise, fotoğraflar eşliğinde yapılan tespitler bulunmaktadır. Videolar bölümünde, haber bölümünde olduğu gibi Türkiye ve

¹⁶ <https://onedio.com/kurumsal/hakkimizda> (Erişim tarihi: 12.04.2015).

¹⁷ <http://www.alexa.com/siteinfo/onedio.com> (Erişim tarihi: 12.04.2015).

Dünya'dan en çok ilgi çeken videolar bulunmaktadır. Testler bölümü, onedio.com sitesinin en eğlenceli ve dikkat çeken bölümü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bölümde, “Hangi Yemek Senin Ruh Eşin”, “Yazı Sivilin Karakterin Hakkında Ne Söylüyor”, “FBI Özel Ajanlık Testinden Geçebilecek misin” şeklinde eğlenceli testler bulunmaktadır.¹⁸ Bireysel internet kullanıcıları onedio.com sitesinde yer alan her içeriği kendi sosyal ağ hesaplarında paylaşabilmektedir.

Onedio.com sitesinin kurucusu ve sahibi Kaan Kayabalı; kendisini girişimci, yenilikçi ve teknoloji aşığı olarak tanımlamaktadır. Kayabalı, aslen elektronik mühendisidir ve yazılım ile yapay zekâ konularında uzmanlıkları bulunmaktadır. İşletme yüksek lisansına sahip Kayabalı; aynı zamanda profesyonel poker oyuncusu, video oyunları aşığı ve koyu Beşiktaş taraftarıdır. Kaan Kayabalı'nın çeşitli dallarda ödül ve başarıları bulunmaktadır.

Ödülleri

- ÖSS'de ilk 250
- YFYİ Yarışması 2005 yılı kazananı
- Bizim Mucitler TV Programı 2.'si - 2007
- ODTÜ Senatosu Yüksek Onur Sertifikası – 2008
- MIT Technology Review – Innovators Under 35, 2014 Turkey'e seçilen 10 yenilikçiden birisi

Başarıları

- Kade Vision'ı 5 yılda 51 ülkeye ihracat yapan bir şirket haline getirdi.
- Türkiye'nin ilk sosyal haber ve içerik sitesi Onedio.com'u kurdu.
- Onedio.com'a toplam 1Milyon Dolar tutarında yatırım buldu.
- Onedio.com'u 2 yıl içinde Türkiye'nin en büyük 30 internet sitesi arasına sokmuştur.¹⁹

Bu bağlamda, Kaan Kayabalı'nın yaratıcı, farklı ve başarılı bir kişi olduğundan söz edilebilir. Onedio sitesini kurmadan önce de başarılı bir birey olan Kayabalı; sitenin kuruluşunun ardından başarısını arttırarak sürdürmeye devam etmiştir. Onedio, bireysel internet kullanıcılarına bilgiyi kişiselleştirme ve paylaşma olanağı vermektedir. Site, içeriği kendi kullanıcısı tarafından oluşturulan teknolojik bir haber platformu ve sosyal içerik ağıdır. Kullanıcıların en beğendiği sosyal medya araçları ile paylaşımında bulunabileceği makaleleri, resimleri, videoları vb. içermektedir. Bununla beraber, Onedio

¹⁸ <https://onedio.com/> (Erişim tarihi: 12.04.2015).

¹⁹ <https://www.turkiyeinovasyonhaftasi.com/tr/ankara-2014-konusmacilar-kaan-kayabali.html?T=1> (Erişim tarihi: 13.04.2015).

kullanıcıları kendi oluşturdukları içerikler veya geleneksel medya haberlerini de sitede paylaşabilmektedirler. Sitenin kurucusu Kaan Kayabalı bu platform ile: “her kullanıcının, milyonlarca insana ulaşabilen yeni hikâyeler oluşturabilecek olan bir gazeteciye dönüştüğünü” ifade etmiştir. Birkaç yıl öncesine kadar, bireyler gündelik yaşamlarındaki haber ihtiyacını karşılamak için; haber portallarını veya arkadaş çevrelerinin sosyal ağ hesapları aracılığıyla paylaşılan içerikleri takip etmekteydiler. Onedio'nun popülerliği; haber takibinin bu site üzerinden yapılmasını sağlamıştır. Ayrıca Onedio, mobil teknolojiler aracılığıyla da kullanılabilen ve sosyal ağlarda da paylaşımına izin vermektedir.²⁰ Onedio, taşıdığı özelliklerle bireysel kullanıcılar tarafından yoğun şekilde ilgi görmeye devam etmektedir. Site, enformasyonun pazarlanmasını oldukça başarılı şekilde sürdürmektedir.

Onedio.com sitesinin diğer haber ve sosyal ağ sitelerine göre bazı üstünlükleri bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi, sitede dayatma haberlerin bulunmamasıdır. Bunun yanında, herhangi bir içerik tıklanıldığı zaman, reklam ve fotoğraf galerisi yönlendirmeleri azdır. Sitede yer alan haber ve diğer içeriklerin ilgi çekici olduğu görülmektedir. İçerikler elit sayılabilecek editörlerce değil, halktan gelen editörler tarafından oluşturulduğu için, daha ilgi çekici, gerçekçi ve doğal görünmektedir. Ayrıca, site kullanıcı ve editörlerinin genç olması; siteyi yenilikçi kılmaya devam etmektedir.²¹ Bu bağlamda Onedio, kullanıcı tabanlı bir site oluşturmuştur. Bu durum da sitenin daha fazla kullanılmasını sağlamaktadır.

Onedio, sadece sosyal olarak değil; ekonomik anlamda da önemli başarılar kazanmış bir internet platformudur. Sitenin reklam gelirlerinin yanı sıra, yatırımcılardan da kazanmış olduğu önemli miktarlar bulunmaktadır. Onedio, 2013 yılında Revo Capital'den 1,2 milyon TL'lik bir yatırım almıştır. Aynı şirket, 2015 yılının başlarında siteye 2,6 milyon TL'lik ikinci bir yatırım yapmıştır.²²

Özetle, bir internet girişimciliği olarak kurulan Onedio.com, bugün gelmiş olduğu nokta itibarıyla önemli başarılar kazanmıştır. Sitenin, kullanıcı odaklı, içeriklerinin özgün olması başarısına doğrudan etki eden faktörlerdendir. Bunların yanı sıra, sitenin

---

²⁰<http://www.34volt.com/inovasyon/istanbul/onedionun-buyuk-medya-basarisi-63311/> (Erişim tarihi: 13.04.2015).

²¹<http://www.seodemy.com/seoda-dogru-yonde-ilerlemek-onedio-buyume-analizi/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

²²<http://webrazzi.com/2013/09/05/onedio-revo-yatirim/> <http://webrazzi.com/2015/03/23/revo-capital-onedio-26-milyon-tl-yeni-yatirim/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

sosyal ağ uygulamalarını etkin şekilde kullanması da takip oranını doğrudan arttırmaktadır. Sonuç olarak Onedio.com sitesi, enformasyon aktarımını etkin şekilde yapmaya devam etmekte ve kullandığı çeşitli yöntemler başarısına doğrudan etki etmektedir.

Zaytung: “Dürüst, Tarafsız, Ahlaksız Haber”, Haberin Mizahi Hali

Zaytung, Türkiye’de oldukça ilgi çeken ve enformasyon aktarımını farklı yollarla yapan bir haber sitesidir. Zaytung.com’da yer alan içerikler mizahi, iğneleyici ve güldürürken düşündürmeyi amaçlayan niteliktedir. Sitede, Türkiye’den olduğu gibi, Dünya’dan da haber içerikleri yer almaktadır.

Geçmişten günümüze, mizah hakkında pek çok tanımlama yapılmıştır. “Mizah, olayların, gülünç, alışılmadık ve çelişkili yönlerini yansıtarak insanı düşündürme, eğlendirme ya da güldürü sanatıdır (Güneri, 2008: 51).” Platon mizahı, kıskançlıktan kaynaklanan talihsiz bir kendini tanımazlık olarak tanımlarken; Aristoteles de mizahın, dini, ahlâğı ve sanatı aşağılayan bir tavır olduğunu belirtmektedir (Sutherland ve Sylvester, 2000: 169). Aziz Nesin’e göre mizah, “sesini duyurabildiği insanı hangi oranda olursa olsun, güldürebilen her şeydir.” Mizah Arapça kökenli bir sözcüktür ve pek çok kaynakta gülmece karşılığında kullanılmaktadır. Ancak mizahın sadece gülmece unsuru taşımadığını da belirtmek gerekir (Özer, 1994: 6).

Mizah, egemen sınıflara karşı gösterilen tepkinin ifadesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tepki, toplumun alt tabakalarından, iktidarda kim varsa ona doğru yönelen son derece sivil bir eylemdir. Mizah, bu sebepten dolayı gülümseyen öfke olarak da tanımlanır (Arık, 1998: 43). Geçmiş yıllardan günümüze siyaset ve mizah pek çok kez karşı karşıya gelmiştir. Nasıl ki iktidarlar; kolluk güçleri, ideolojik aygıtlar vb. ile siyasi gücünü ve baskısını arttırmaya çalışıyorsa, bu siyasi iktidara karşı verilen mücadele de çizginin gücünden, eşdeyişle, mizah unsurlarından yararlanmaktadır. Mizah, sadece bir güldürü aracı değildir. Aynı zamanda, haksızlıklara karşı çıkmada kullanılan, kitlelere iyiliği, doğruluğu, adaletli olmayı öğütleyen bir mücadele alanıdır (Özocak, 2011: 264-265). Mizahın; eğlendirme, eleştiri, hoşgörü yaratma, başkaldırı, tahrip etme, yarar ve zarar verme, sosyalleşme, fiziksel iyileştirme, gerilimi azaltma, sorunlarla başa çıkma, toplumsal kod ve mesajları taşıma gibi önemli işlevleri bulunmaktadır (Kamiloğlu, 2013: 166). Bu anlamda mizah, toplumsal ve kültürel bir

çatışma alanıdır. Zaytung sitesi de bu çatışma alanını etkin şekilde kullanmaya devam etmektedir.

Zaytung, mizahi ve ironik haberler veren, Türkiye merkezli bir internet sitesidir. Site, “The Onion News” isimli mizansen haberler yapan bir ABD sitesinden etkilenerek hazırlanmıştır. Zaytung adı, Almanca’da gazete anlamına gelen “Zeitung” kelimesinden gelmektedir. Site, ilk kurulduğu 2010 yılında sadece aslı olmayan haberlere mizahi şekilde yer verirken; sonrasında son dakika, astroloji, spor, dergi, fotohaber, video, halkın sesi ve blog gibi bölümlere de yer vermeye başlamıştır. Zaytung, 2012 yılında April Yayıncılık aracılığı ile bir de Almanak çıkarmıştır. Bu Almanak’ta 2009-2011 yılları arasındaki haber, astroloji, dergi, son dakika ve foto haberlere yer verilmiştir. 2015 yılının Şubat ayında sitede çalışan Cengiz Bayram, H. Nihat Güneş, Evren Kuçlu ve Uğur Ceviz Zaytung’dan ayrılarak “Resmi Gaste” isimli yeni bir mizahi haber sitesi kurmuşlardır.²³

Zaytung yurt dışındaki bir haber sitesinin, Türkiye’ye uyarlanmış hali olsa da, kendi içerisinde bir özgünlük yaratmıştır. Sitenin Almanagi’nin çıkması, yeni medya ortamlarında yakalanan başarının, geleneksel medyaya etki ettiğinin de bir göstergesidir. Ayrıca, bazı Zaytung çalışanlarının, site bünyesinden ayrılarak yeni bir oluşum kurmaları da, internet girişimciliği kapsamında bir başarı durumu olarak nitelendirilebilir.

Zaytung’un kurucusu internet girişimcisi Hakan Bilginer’dir. Bilginer, sitenin ilk kurulduğu günlerde 4-5 ziyaretçi tarafından takip edildiğini belirtmiştir. Sitenin popüler olacağını hiç düşünmediğini belirten Bilginer; bazı arkadaşlarının siteye haber hazırlaması için onlara kullanıcı girişi hazırlamıştır. Ardından, Bilginer ve arkadaşlarının tanımadıkları birisi siteye üye olmuştur. Bu üyeliğin ardından, Zaytung hakkında Ekşisözlük’te iletiler girilmiştir. Bu iletilerin girilmesi, sitenin duyurumunda oldukça etkili olmuş ve sitenin takipçi sayısı bir günde on bini bulmuştur.²⁴ Bu durum, internet girişimciliğinin ne kadar etkileşimli bir alan olduğunu bize göstermektedir. İnternet girişimciliği olarak kurulan Ekşisözlük, yine internet girişimciliği kapsamında kurulan Zaytung’un popüler olmasında doğrudan etkili olmuştur.

²³ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Zaytung> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

²⁴ <http://www.dijimecmua.com/haber/zaytung-un-kurucusu-hakan-bilginer-roportaji/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

Zaytung kurucusu Hakan Bilginer, en yaratıcı 50 Türk arasında gösterilmiştir. Bu listede, Sedat Kapanoğlu ve Hakan Kayabalı gibi isimler de yer almıştır. Zaytung, “Dürüst, Tarafsız, Ahlâksız Haber” mottosuyla yola çıkmıştır. Geçmişte sitede yer almış mizahi haber başlıklarından bazıları şu şekildedir: “Şifreli soru kitapçığı’ iddiaları yüzünden zor günler geçiren ÖSYM, yetkilerini Milli Piyango İdaresi’ne devretmenin hesaplarını yapıyor”, “Kısa sürede adını tüm dünyaya duyuran Libya, 2011’i turizm yılı ilan etti”, “Türkiye’den Japonya’ya yardım eli: 500 adet jeoloji profesörü Japon kanallarında depremi yorumlayacak.”²⁵ Görüldüğü gibi, sitede yer alan başlıklar yan anlam olarak eleştirel ve sorgulayıcı unsurlar taşımaktadır.

Hakan Bilginer, vermiş olduğu bir röportajda dalga geçmenin ve mizahi unsurları kullanmanın bir araç ve bir sağ kalma stratejisi olduğunu söylemiştir. Halkın, toplumun ve kendilerinin öfkelenedikleri unsurları mizahi bir dille aktardıklarını vurgulamıştır.²⁶

İçerisinde barındırdığı özelliklere rağmen, Zaytung; ilk kurulduğu zamanlardaki başarısını ve popülerliğini muhafaza edememiştir. Site, Türkiye’deki tıklanma oranında 441. sıradadır.²⁷ Zaytung’un başarısını koruyamama nedeni siteye herhangi bir yenilik katamaması olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında, diğer sitelere göre etkileşimin az olması da, popülerliğin azalmasına etki etmiştir.

Özetle Zaytung; mizahi unsurları yeni medya ortamlarına entegre ederek pek çok bireyin ilgisini çekmiştir. İnternet girişimciliği kapsamında yaratıcı bir fikirle kurulan site, edinmiş olduğu popülerliği son yıllara taşıyamamış ve tıklanma oranı açısından geriye düşmüştür. Sonuç olarak site, bu kadar popüler olma düşüncesi taşımadan kurulmuş, ancak yeni medya ortamları ve internet aracılığıyla bir süre adından oldukça söz ettirmiştir.

Sonuç

Bu çalışmada, yeni iletişim teknolojilerinin gelişimiyle paralel olarak gelişen ve içerisinde bulunduğumuz çağın önemli dinamiklerinden birisi olan internet girişimciliği; enformasyon aktarımı yapan siteler üzerinden irdelenmiştir. İnternet girişimciliği; ürün, bankacılık ve hizmet gibi sektörleri son yıllarda oldukça etkilemiştir. Bugün, internet

²⁵ <http://www.milliyet.com.tr/fotogaleri/44202-yasam-en-yaratici-50-turk/9> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

²⁶ <http://egoistokur.com/zaytung-hakan-bilginer-egoist-okura-konustu/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

²⁷ <http://www.alexa.com/siteinfo/zaytung.com> (Erişim tarihi: 16.04.2015).

üzerinden yapılan alışveriş, bazı alanlarda reel alışverişin önüne geçmiştir. Bununla beraber, enformasyon aktarımı yapmak üzere kurulan siteler de internet girişimciliğinin avantajlarını kullanmaktadır.

Özellikle, Web 2.0 teknolojilerinin kullanım üstünlükleriyle kurulan siteler, kurucularına önemli ekonomik gelirler kazandırmış ve oldukça popüler olmuştur. Bu siteler, sosyal ağları da etkin şekilde kullanarak kullanıcı sayılarını arttırmaya devam etmektedir. Bu çalışmada; Vikipedi, Ekşisözlük, Uludağsözlük, Onedio ve Zaytung siteleri üzerine betimsel değerlendirmeler yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, internet girişimciliği kapsamında kurulan enformasyon sitelerinin başarıyla ulaşabilmesi için bünyesinde barındırması gereken bazı unsurlar tespit edilmiştir.

Yaratıcılık, internet girişimciliği kapsamında kurulan enformasyon siteleri için en önemli unsurlardan birisidir. Yaratıcılık ile birlikte, daha önceden yapılmayan bir yenilik ortaya konulmakta ve bu yenilik de bireylerin daha fazla ilgisini çekmektedir. Yaratıcılık ile bağlantılı olan özgün içerik de, enformasyon sitelerinin başarılı olması için oldukça önemlidir. Günümüz toplumlarında, her üründen, hizmetten ve metadan yoğun şekilde bulunmaktadır. Bu nedenden ötürü, bireylerin farklı olana eğilim göstermesi doğal bir sonuçtur. İnternet girişimciliği kapsamında kurulan enformasyon sitelerinin başarılı olabilmesi için, özgün içerik olmazsa olmazdır.

Günümüzde, internet teknolojileri bütün dünyayı sarmıştır. Artık internet, gündelik yaşamın en önemli dönüştürücü ve değiştirici güçlerindedir. Bu bağlamda, internet teknolojilerinde etkileşim özelliğinin olması önemli bir üstünlüktür. Web 2.0 teknolojileriyle birlikte etkileşim özelliği ortaya çıkarken; içeriğe müdahale edebilme, değiştirme ve yorum yapma gibi unsurlar da bu özelliğe eklenmiştir. Popüler enformasyon sitelerinin hepsinde etkileşim özelliği bulunmaktadır. Hatta bu siteler, etkileşim ve Web 2.0 özellikleri temelinde oluşturulmuştur. Etkileşimle doğru orantılı olarak, sitelerin sosyal ağları etkin şekilde kullanması da oldukça önemlidir. Sosyal ağları etkin şekilde kullanan sitelerin popülerliği ve tıklanma oranları daha fazla olmaktadır.

İnternet girişimciliği kapsamında kurulan enformasyon sitelerinin başarılı olabilmesi için, olması gereken diğer koşullar ise, samimiyet ve mizahi unsurların kullanımı olarak değerlendirilebilir. Bireyler, samimi olan ve kendisinden bir şeyler

bulabildiği siteleri daha yoğun kullanmaktadır. Ayrıca, mizahi unsurların yerinde kullanımı daha fazla ilgiyi sağlamaktadır.

Sonuç olarak, internet girişimciliği bireylere önemli fırsatlar sunabilmektedir. Sadece ürün tüketimi değil, internet aracılığıyla enformasyon tüketimi de gerçekleşmektedir. Enformasyon aktarımı, internet girişimciliği sayesinde değişerek farklı yönlere evrilmeye devam etmektedir.

Kaynakça

- Arık, Bilal (1998). 1980'den Sonra Yaşanan Toplumsal Değişim ve Karikatürün Değişen İşlevi: Değişen Toplum Değişen Karikatür. İstanbul: Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.
- Asutay, Hikmet (2009). "Elektronik Yazın: Yeni Teknolojilerle Birlikte Yazın Dünyasında Ortaya Çıkan Yeni Yazınsal Tür ve Biçimler." Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 11 No: 2, 62-87.
- Aytaç, Ömer (2006). "Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif." Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, No: 15, 138-161.
- Bakırtaş, Hülya ve Tekinşen, Ali (2006). "E-ticaretin Girişimcilik Üzerindeki Etkileri." Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, No: 16, 125-138.
- Bentley, Trevor. (1999). Takımınızın Yeteneklerini Geliştirmede Yaratıcılık. (Çev: Onur Yıldırım). İstanbul: Hayat Yayınları.
- Binark, Mutlu (2012). Yeni Medya ve Yaratıcı Endüstri, (Editör), Erdal Dağtaş. Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, s. 165-192.
- Binks, Martin and Vale, Philip (1990). Entrepreneurship and Economic Change. New York: McGraw- Hill Book Company.
- Castells, Manuel (2005). Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Birinci Cilt: Ağ Toplumunun Yükselişi. (Çev: Ebru Kılıç). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Constantinides, Efthymios and Fountain, Stefan, J (2008). Web 2.0: Conceptual Foundations and Marketing Issue. Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice, No: 9, 231-244.
- Okur, Recep (2013). Web 2.0 ve Sonrası, (Editörler), Mehmet Emin Mutlu ve Volkan Yüzer). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, s. 128-150.
- Güneri, Canan (2008). Sanat Alanı Olarak Mizah: Sanat, Mizah, Karikatür İlişkisi ve Türkiye'den Üç Örnek. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Gürel, Emet ve Yakın, Mehmet (2007). "Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür." Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, No: 4, 202-220.
- Gürol, Ali, Mehmet (2000). Türkiye'de Kadın Girişimci ve Küçük İşletmesi: Fırsatlar, Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler. Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınları.
- Hisrich, Robert, Shepherd, Dean and Peters, Micheal (2001). Entrepreneurship (5th Edition). New York: McGraw-Hill Higher.

- Kamiloğlu, Zeynep (2013). “Penguen Dergisinden Hareketle Türk Karikatür Tarihinde Mizahın Saldırı İşlevi.” *Milli Folklor Dergisi*, Cilt: 25, No: 98, 164-174.
- Kreitner, Robert (2004). *Management (9th Edition)*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Laughey, Dan (2010). *Medya Çalışmaları: Teoriler ve Yaklaşımlar*. (Çev: Ali Toprak). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Özel, Pelenk Aybike (2011). “Sosyal Medya ve Güven: Hükümet, Sivil Toplum Örgütleri ve Ticari Kuruluşlara Yönelik Ampirik Bir Araştırma.” *Academic Journal of Information Technology*, Yaz, 1-31.
- Özer, Atila (1994). *İletişimin Çizgi Dili Karikatür*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özocak, Gürkan (2011). Türkiye’de Siyasi İktidarın Mizahla İmtihanı: İfade Özgürlüğü ve Karikatür. *TBB Dergisi*, No: 94, 258-295.
- Pretorius, Marius, Millard, Sollie, M. and Kruger, Maria Elizabeth (2005). “Creativity, innovation and implementation: Management experience, venture size, life cycle stage, race and gender as moderators.” *South African Journal of Business Management*, Volume: 36, No:4, 55-68.
- Saraçoğlu, Metin, Duran, Cengiz ve Taşkın, Ercan (2010). “Girişimcilikte Yaratıcılığın Üç Boyutu: Birey, Süreç ve Ürün.” *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10 No: 2, 1-14.
- Sutherland, Max and Syelevator, Alice K (2000). *Advertising and The Mind of the Consumer*. Australia: Griffin Press.
- Taşdemir, Babacan ve Çevik, Rafet (2013). “Hâkim tasarım ve ekşi sözlük: İnternetin dönüşümünü anlamak.” *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Güz, No: 37, 21-40.
- Timisi, Nilüfer (2003). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi*. Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.
- Top, Seyfi (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Uğur, S. (2011). *İnternet ve Web*. (Ed: Mehmet Emin Mutlu), *Yeni İletişim Teknolojileri Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları*, s. 32-50.

İnternet Kaynakları

- Kittur, Aniket, Chi, Ed, Pendleton, A. Bryan, Suh, Bongwon and Mytkowicz, Todd (2007). “Power of the Few vs. Wisdom of the Crowd: Wikipedia and the Rise of the Bourgeoisie” <http://www-users.cs.umn.edu/~echi/papers/2007-CHI/2007-05-altCHI-Power-Wikipedia.pdf> (Erişim tarihi: 07.04.2015).
- Lih, Andrew (2004). “Wikipedia as Participatory Journalism: Reliable Sources? Metrics for evaluating collaborative media as a news resource” <http://www.ufrgs.br/limc/participativo/pdf/wikipedia.pdf> (Erişim tarihi: 09.04.2015).
- <http://www.alexa.com/topsites/countries/TR> (Erişim tarihi: 19.03.2015).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Jimmy_Wales (Erişim tarihi: 19.03.2015).
- <http://jimmywales.com/about-jimmy/> (Erişim tarihi: 19.03.2015).
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Vikipedi> (Erişim tarihi: 07.04.2015).
- <http://sozluk.nedir.com/> (Erişim tarihi: 09.04.2015).
- http://bilgi-bilgi.com/katilimci_sozluk (Erişim tarihi: 09.04.2015).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Kat%C4%B1l%C4%B1mc%C4%B1_s%C3%B6zl%C3%BCk (Erişim tarihi: 10.04.2015).

- http://tr.wikipedia.org/wiki/Sedat_Kapano%C4%9Flu (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <http://www.alex.com/siteinfo/eksisozluk.com> (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <https://eksisozluk.com/sedat-kapanoglunun-eksi-sozlukteki-aylik-geliri--4552295?p=1>
(Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <https://eksisozluk.com/eksi-sozlukun-reklam-gelirleri--2164595> (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <http://www.alex.com/siteinfo/uludagsozluk.com> (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Uluda%C4%9F_S%C3%B6zl%C3%BCk (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <http://www.uludagsozluk.com/istatistik/> (Erişim tarihi: 10.04.2015).
- <https://onedio.com/kurumsal/hakkimizda> (Erişim tarihi: 12.04.2015).
- <http://www.alex.com/siteinfo/onedio.com> (Erişim tarihi: 12.04.2015).
- <https://onedio.com/> (Erişim tarihi: 12.04.2015).
- <https://www.turkiyeinovasyonhaftasi.com/tr/ankara-2014-konusmacilar-kaan-kayabali.html?T=1> (Erişim tarihi: 13.04.2015).
- <http://www.34volt.com/inovasyon/istanbul/onedionun-buyuk-medya-basarisi-63311/>
(Erişim tarihi: 13.04.2015).
- <http://www.seodemy.com/seoda-dogru-yonde-ilerlemek-onedio-buyume-analizi/>
(Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://webrazzi.com/2013/09/05/onedio-revo-yatirim/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://webrazzi.com/2015/03/23/revo-capital-onedio-26-milyon-tl-yeni-yatirim/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Zaytung> (Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://www.dijimecmua.com/haber/zaytung-un-kurucusu-hakan-bilginer-roportaji/>
(Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://www.milliyet.com.tr/fotogaleri/44202-yasam-en-yaratıcı-50-türk/9> (Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://egoistokur.com/zaytung-hakan-bilginer-egoist-okura-konustu/> (Erişim tarihi: 16.04.2015).
- <http://www.alex.com/siteinfo/zaytung.com> (Erişim tarihi: 16.04.2015).